

KINNITATUD

keskkonnaministri^{13. 10.} 2011 käskkirjaga nr. ¹⁴⁴⁹.....
„Programmi „Keskkonnaseire ja andmehõive arendamine“
kehtestamine ning programmi rakendamiseks volituste
andmine.

1. Programmi nimetus

Keskkonnaseire ja andmehõive arendamine

2. Mõisted ja lühendid

Programmis kasutatakse järgmisi mõisteld:

- 2.1 andmehõive – andmete kogumine ja salvestamine elektrooniliseks töötlemiseks;
- 2.2 EELIS – Eesti Looduse Infosüsteem;
- 2.3 Informaatikakomisjon – Keskkonnaministeeriumi ja valitsemisala infotehnoloogilist arengut ja koostööd koordineeriv organ;
- 2.4 infosüsteem – info kogumise, töötlemise, säilitamise ja väljastamise vahendite kogum;
- 2.5 keskkonnaseire – keskkonnaseisundi ja seda mõjutavate tegurite järjepidev jälgimine, mis hõlmab keskkonnaatlusi ja -analüüse ning vaatlusandmete töötlemist;
- 2.6 keskkonnaregister – loodusressursside, looduspärandi, keskkonnaseisundi ja keskkonnategurite andmeid sisaldav riigi põhiregister;
- 2.7 KKM – Keskkonnaministeerium;
- 2.8 projektiorganisatsioon – projekti elluviimiseks asutatud ajutine organisatsioon, mis peab tagama optimaalse juhtimisahela, sobivad rollid ja vastutuse igal juhtimistasandil;
- 2.9 seireveeb – Keskkonnaseire veebileht;
- 2.10 teenus – toiming, mida võib teha arvutirakenduse abil seireandmetega või nendega seotud metaandmetega;
- 2.11 tugisüsteem – keskkonnaseire andmehõive ja infosüsteemi infotehnoloogiline taristu;
- 2.12 väljundid – käesoleva programmi raames teenused andmete kättesaadavuse tagamiseks.

3. Programmi vajalikkuse põhjendus

Keskkonnaseisundi hindamiseks tänapäeva tasemel ja vastavuses rahvusvaheliste standardite ning reeglistikuga on vajalik parendada keskkonnaseire andmestiku kättesaadavust, kvaliteeti ja väljundeid. Puudujääke on nii seireandmete kogumise tasandite reguleerituses, seadustes ja muudes õigusaktides, andmekasutajate vajaduste ja andmete integreerituse analüüsimises ning keskkonnaandmete kättesaadavuses.

Keskkonnaseire seadus sätestab kolm seiretasandit: riiklik, kohaliku omavalitsuse ja ettevõtja keskkonnaseire. Keskkonnaga seotud andmehõive osas on seni peamiselt keskendunud riiklikule keskkonnaseirele ning ei ole piisavalt tähelepanu pööratud andmete tekkimisele ja hõivele teistelt seiretasanditelt, mistõttu hinnangute andmine keskkonnaseisundile ei ole terviklik.

Keskkonnaseire andmed on töövahendiks eri sihtrühmadele, kes on huvitatud andmete kasutamisest ja edasisest töötlemisest. Praeguseks ei ole sihtrühmi piisavalt kaardistatud

ega uuritud andmekasutajate vajadusi andmete kogumise ja kättesaadavuse osas. Arvestatav hulk riikliku keskkonnaseire andmeid lisatakse seireveebi aruannetena, kuid nende kättesaadavuse tagamiseks nii seireveebis kui EELISes ei ole kasutajatele pakutud väljundeid, et kasutajad saaksid seireandmete põhjal teha otsuseid ja anda hinnanguid keskkonnaseisundile.

Seda programmi saab käsitleda osaprojektina, mis koosneb kahest teineteist täiendavast komponendist (programm ja investeeringute kava), mis mõlemad on eelduseks tervikprojekti õnnestumisele.

- nn pehme tegevus - Investeeringuvajaduste tuvastamine, eeltööd arendustöödele;
- Investeeringud - vajaliku tark-ja riistvara soetamine.

Projekt keskendub peamiselt kahe kitsaskoha lahendamisele:

1) ei ole piisavalt kaardistatud seireandmete kasutajate vajadusi ning pakutud kasutajasõbralikke lahendusi andmete kättesaamiseks (aegriidade vaade, töödeldud andmed, mida analüüsida hinnangute andmiseks);

2) seireandmete kogumise ühtne reeglistik puudub, andmete sisestamine ei ole automaatne vaid vajab käsitsitööd. Tulemuseks andmete killustatus ja/või keeruline seostatavus olemasolevate andmetega.

Riikliku seire tasandi kõrval tuleb senisest rohkem tähelepanu pöörata ettevõtjate tasanditele. Ettevõtjate keskkonnaseire andmestik annab lisaväärtust üleriigiliste/kohalike keskkonnahinnangute andmisel.

Ettevõtjate seiretasandite andmete hõiveks on vaja üle vaadata seirealased seadused ja õigusaktid (nende muutmise ettepanekute koostamine ei toimu vaadeldava programmi raames, vaid paralleelselt) ning teha ettepanekud nende muutmiseks ja täiendamiseks. Samuti vaadatakse üle tehnilised lahendused ja reeglid - seireandmete kogumise ja haldamise osas kavandatav andmehõive reeglite uuendamine ja uute tehniliste vahendite loomine tagab andmete parema kvaliteedi, vähendab halduskoormust ja käsitsitöö mahtu andmete töötlemisel.

Projekti raames vaadatakse üle nii olemasolevad keskkonnaseire andmed kui andmekasutajate vajadused, leitakse lahendus seni kättesaamatute andmete hõiveks ning pakutakse võimalusi andmete kasutamiseks. Lisaks analüüsitakse olemasolevate ja vajatavate andmete kasutamisevõimalusi (väljundeid) ja kasutamise eesmärke (aruandlust, keskkonnaseisundi hindamist ja prognoosimist, meetmete tulemuslikkuse hindamist, avalikkuse teavitamist ja infojagamist ning eraisikutele andmete kättesaadavaks tegemist).

Nii programmi kui ka investeeringute kava elluviimise tulemusena võetakse kasutusele uued tehnilised lahendused (infosüsteem ja vajalik taristu seireandmete hõivamiseks ja kasutamiseks) ning luuakse seosed andmete vahel, mis seni olid seostamata. Eespool nimetatud muudatuste tulemusena paraneb seireandmete kvaliteet ning kättesaadavus. Kättesaadavuse paranemine aitab kaasa Eesti riigi rahvusvaheliste kohustuste täitmisele keskkonnaandmete kättesaadavuse parandamise, andmekoosseisude ja -formaadi ühtlustamise, andmetel põhinevate teenuste hulga suurendamise osas.

3.1 Programmi seos alusdokumentidega

Programm on koostatud Elukeskkonna arendamise rakenduskava prioriteetse suuna „Säästva keskkonnakasutuse infrastruktuuride ja tugisüsteemide arendamine“ eesmärkide täitmiseks.

Programm tuleneb meetmest „Keskkonnaseire arendamine“ ja selle tegevustest.

Programm toetab Säästev Eesti 21 eesmärgi „Ökoloogiline tasakaal“ saavutamist vastavalt soovitava seisundi aastaks 2030 kirjeldusele (Eesti keskkonna stabiilne ja

teadmistepõhine haldamine. On loodud riskasutust võimaldavad loodusvarade (sh maastikud ja bioloogilise mitmekesisuse objektid) riiklikud registrid ja korrastatud vastav statistika).

Programm toetab Eesti infoühiskonna arengukava aastani 2013, kus punkti 4.2.1 kohaselt on üheks tegevussuunaks avaliku sektori jaoks digitaliseeritud teabe (sealhulgas geoinfo) kättesaadavuse ja korduvkasutamise võimaluste avardamine, et maksumaksja raha eest kogutud ja loodud avalik teave oleks ühiskonnas kasutatav ilma rahaliste ja administratiivsete tõketeta.

Programm on koosõlas Keskkonnaministeeriumi aastateks 2011–2014 koostatud arengukava tegevusvaldkonnaga „Teadmistepõhise ja säästva keskkonnapoliitika arendamine ning kvaliteetse keskkonnainfo kättesaadavuse tagamine“, alapeatükiga „Kvaliteetse keskkonnainfo kättesaadavuse tagamine“.

Lisaks on programmi eesmärgid koosõlas riigisisese ja rahvusvahelise tasandi andmevahetuse ühtlustamise ning lihtsustamisega vastavalt järgmistele rahvusvahelisel tasandil võetud kohustustele ning EL algatustele:

- Arhusi konventsioon;
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2003/4/EÜ keskkonnateabele avaliku juurdepääsu ja nõukogu direktiivi 90/313/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 41, 14.2.2003, lk 26–32);
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2007/2/EÜ, millega rajatakse Euroopa Ühenduse ruumiandmete infrastruktuur (INSPIRE – ELT L 108, 25.4.2007);
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/60/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik (EÜT L 327, 22.12.2000, lk 1–73);
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus nr 691/2011, 6.07.2011 Keskkonnamaajandusliku arvepidamise kohta;
- EL algatused SEIS (*Shared Environmental Information System*), SISE (*Single European Information Space*) ja WISE (*Water Information System for Europe*);
- tegutsemine koos Euroopa Keskkonnaagentuuri partneriga EIONET (*European Environment Information and Observation Network*).

3.2 Programmi eesmärk

Programmi eesmärk on arendada ja välja töötada selreandmestiku haldamiseks, avallikustamiseks ja kasutamiseks vajalikud töövahendid vastavalt kasutajate vajadustele.

Programmi alleesmärgid on järgmised:

- 3.2.1 kui kasutajad on tuvastatud ja vajadused kaardistatud, tekib võimalus hinnata, kas olemasolevad andmed pakuvad vajalikku infot või on vaja andmehõivet suurendada. Samuti tuleb üle vaadata andmete praegused kasutusvõimalused ning võimalikud lahendused andmete kättesaadavuse suurendamiseks;
- 3.2.2 kui andmehõive võimalusi on suurendatud, tekib võimalus ettevõtja keskkonnaseireandmete hõiveks. Juhul, kui kasutajate tuvastamisel selguvad andmete hõivamise lisavajadused, siis analüüsitakse ka nende tehnilisi ja õiguslikke võimalusi;
- 3.2.3 kui keskkonnaseire andmed on paremini kättesaadavad, saab korraldada keskkonnaseire andmete kättesaamisega seotud teenused (projekti elluviimise käigus selgub millisel kujul, millise detailsusega tuleb need välja töötada jms).

3.3 Programmi sihtrühmad

Programmi sihtrühmad on:

- 3.3.1 riigiasutuste ja kohalike omavalitsuste (edaspidi KOV) spetsialistid, kes oma igapäevases töös kasutavad keskkonnaseisundi andmeld;
- 3.3.2 laiem avalikkus (elanike üldise huvi rahuldamine);

- 3.3.3 õppe- ja teadusasutuste töötajad ning õppurid (õpetajad, teadus- ja rakendusuringutega tegelejad, üliõpilased, õpilased);
- 3.3.4 keskkonnaseire tööde tellijad ja teostajad (sh ettevõtjad), kelle jaoks lihtsustub andmete haldus.

3.4 Programmi alusel toetatav tegevus

Programmi käigus on planeeritud järgmine tegevus:

- 3.4.1 uuringute korraldamine ja tellimine;
- 3.4.2 rahvusvahelise suhtlemise edendamine ja praktiliste kogemuste jagamine, mille eesmärk on infosüsteemide loomise välispraktikaga tutvumine. Omandatud kogemus on praktiliseks aluseks arendustööde lähteülesannete väljatöötamisel. Planeeritakse tutvuda näiteks Soome, Rootsi ja Taani või Hollandi süsteemidega,
- 3.4.3 infotehnoloogiliste arendustööde tellimiseks vajalikud ettevalmistustööd;
- 3.4.4 infotehnoloogilised arendustööd;
- 3.4.5 koollitus- ja juhendmaterjalide koostamine ning vajalike tööde tellimine;
- 3.4.6 koollituse korraldamine;
- 3.4.7 töörühmade ja juhtrühma kohtumiste korraldamine;
- 3.4.8 eesmärgi saavutamiseks vajalikud tõlketööd;
- 3.4.9 teavitustöö korraldamine.

3.5. Programmi tegevuste ajakava

	Planeeritav ülesanne	Alustamise aeg
1	Ettevalmistavad tegevused	
1.1	Projekti programmi kinnitamine	September 2011
1.2	Projekti töökorralduse loomine	September 2011
2	Uuringute korraldamine ja tellimine	
2.1	Kasutajate vajaduste ja kaardistamise hanke ettevalmistamine ja läbiviimine – uuring peamiste kasutajate andmete kasutusvaldkondade tuvastamiseks ja kirjeldamiseks (selgitakse välja kasutusjuhud, soovitud kasutusviisid, viited aktidele, vajalike andmete koosseis, nõuded kvaliteedile, võimalikud andmete allikad).	Oktoober 2011
3	Infotehnoloogiliste arendustööde tellimiseks vajalikud ettevalmistustööd	
3.1	Andmete liidestusvõimaluste kaardistamine. Olles teadlikud kasutajate vajadustest selgitatakse välja olemasolevatele infosüsteemide edasiarendus- või lisamoodulite rajamise võimalused ja/või uute rajamise vajadus.	2012 II kvartal
4	Infotehnoloogilised arendustööd	
4.1	Infotehnoloogilise arendustöö tellimine tarbijapõhise andmehõive teenuse saamiseks sõltuvalt kaardistatud	2013 I kvartal

	liidestusvõimalustest.	
5	Teabe- ja koollustegevus, tõlketööd.	
5.1	Koolitus- ja juhendmaterjalide koostamine ning selleks vajalike tööde tellimine.	2014 I kvartal
5.2	Tõlkimist vajava materjali määratlemine, tõlketeenuse tellimine.	2014 II kvartal
5.3	Teabepäevade korraldamine keskkonnaseire andmete tarbijatele.	2014 III kvartal
6	Tutvumine teiste riikide praktikaga	
6.1	Rahvusvahelise suhtlemise edendamine ja praktiliste kogemuste hankimine.	Vastavalt otstarbekusele projekti vältel
7	Projekti terviklikku läbiviimist toetavad tegevused	Periodilisus määratakse töökorralduses või tuleneb projektile rakendusüksuse poolsetest või õigusaktidega sätestatud nõuetest.
7.1	Juhtrühma ja töörühma(de) nõupidamised	Pidev
7.2	Teavituse- ja avalikustamistegevus	Pidev
7.3	Projekti dokumentatsiooni korraldus ja haldus	Pidev
7.4	Projekti aastaeelarvete koostamine, aruandlus, hankeplaanide koostamine, finantskorraldus.	Pidev
7.5	Projekti, etappide, hangete ja lepingute eelkooskõlastamine ning kooskõlastamine.	Pidev
7.6	Lepingute täitmise jälgimine.	Pidev
7.7	Projekti investeringute kava väljatöötamine ja kinnitamine	Vastavalt vajadusele
7.8	Tellijajäreelvalve teenuse soetus	Vastavalt vajadusele

3.6 Indikaatorid

Programmi seos Elukeskkonna arendamise rakenduskava eesmärkide ja indikaatoritega on järgmine.

Programm aitab kaasa eesmärgi „Elukeskkonna seire vastavalt Euroopa ühistele üldistele põhimõtetele“ saavutamisele.

Programm toetab Elukeskkonna arendamise rakenduskavas nimetatud tegevust „Riigi, KOV ja ettevõtja seiresüsteemi loomine“ ning „Ühtse automaatse infosüsteemi loomine“.

Programmi teostamise seire toimub järgmiste indikaatorite ja nende sihttasemetega abil.

Programmi alleesmärgid	Indikaatori liik	Indikaator (selle mõõtmise viis)	Soovitavad sihttasemed	Sihttaseme saavutamise tähtaeg
Kasutajad on tuvastatud ja vajadused kaardistatud	Väljund-indikaator	Uuringu teostamine. On kaardistatud kasutajad ja nende vajadused ning lähtuvalt tulemustest planeeritud kasutamise võimalusi.	Uuringutulemused võimaldavad kirjeldada seireandmete kasutajate eri liike ja nende vajadusi, et saaks pakkuda andmete saamiseks vajalikke teenuseid.	2012
Andmehõive võimalusi suurendatud	Tulemus-indikaator	Uuringu, arenduse teostamine. Lähtuvalt vajadustest on tehtud arendustööd /liidestusi uute andmete hõivamiseks.	On kaardistatud olemasolevate andmete liidestamise võimalused ja hinnatud neid enne uute arendustööde alustamist. Seiresüsteemi on lisandunud võimalused andmete sisestamiseks või automaatseks liisamiseks.	2013
Keskkonnaseire andmed on paremini kättesaadavad	Tulemus-indikaator	Uuringu, arenduse teostamine. Avalikkusele, konkreetsetele kasutajatele on seireandmed teenuste abil kättesaadavad.	Andmete kättesaamiseks on avalikkusele loodud teenuseid (n seni on teenuseks olnud aruannete allalaadimise võimalus seireveebist).	2014

3.7 Programmi mõju horisontaalsetele teemadele

Programm mõjutab järgmisi horisontaalseid teemasid.

3.7.1 Regionaalne areng.

Regionaalsel tasandil muutuvad keskkonnaandmed paremini kättesaadavaks.

3.7.2 Keskkonnahoid.

Otsene mõju. Seireandmete põhjal on võimalik anda hinnanguid

keskkonnaseisundile ja teha otsuseid täiendavate piirangute, normide, kaitsekorra kehtestamiseks või olemasolevate muutmiseks.

3.7.3 Infoühiskonna edendamine.

Otsene mõju. Loodavad veebilahendused/töövahendid on otseselt seotud infoühiskonna arendamisega. Uute tehniliste lahenduste ja võimaluste loomine keskkonnaandmete avalikustamise operatiivsuse tõstmiseks ja kättesaadavuse parandamiseks erinevatele kasutajagruppidele.

3.7.4 Võrdsed võimalused.

Mõju puudub.

3.7.5 Kodanikuühiskonna areng.

Mõju on kaudne, seetõttu seda ei kajastata.

3.8 Programmi elluviimise korraldus

Programmi viiakse ellu kahel tasandil:

3.8.1 Projekti juhtrühma tasand

Projekti juhtrühm kiidab heaks projektiplaani, võtab vastu projekti etapi- ja -lõpptulemused, teeb muudatusi projekti olulistest parameetrites (tähtaeg, eelarve, ressursid). Juhtrühma peavad kuuluma tellija juhtkonna esindaja, projektiga seotud asutuste esindajad ja projekti täitjate esindajad.

3.8.2 Töörühma tasand

Projekti eesmärkide saavutamiseks moodustatakse eri asutuste töötajatest töörühm, kelle ülesandeks on infosüsteemide kohta esitavate nõuete püstitamine ja arendajate töötulemuste kontrollimine. Töörühma juhhib projektijuht, kes vastutab projekti igapäevase juhtimise eest, seab projekti töörühma liikmetele eesmärgid, tagab nende töö kvaliteedi ja annab projekti juhtrühmale aru projekti elluviimise käigust. Kuna teemasid on palju, siis töö käigus otsustatakse, kas on vaja asutada lisaks peamisele töörühmale alltöörühmi.

Peale selle kooskõlastatakse planeeritavate infosüsteemide arendusprojektid KKMI informaatikakomisjoniga. Informaatikakomisjoni ülesanne on anda projekti kirjelduse põhjal soovitusi projekti elluviimiseks ning selle sobitamiseks teiste infosüsteemidega.

3.9 Programmi eeldused, riskid

Käesolev punkt kirjeldab programmi elluviimiseks vajalikke eeldusi ja riske ning riski maandamise toiminguid.

Riske on hinnatud kolmepunktilisel skaalal:

Skaala	Abinõu
1= kõrge	Koosta tegevusplaan
2= keskmine	Jälgi protsessi
3= madal	Oota

Risk	Hinnang	Maandamine
Kogu programmi elluviimise vältel programmi elluviimiseks vajalike ressursside ja pühendumise vähenemine	1	Leppida panustatavate asutustega kokku võimalik ressursikulu

Projekti tulemuste edasine ajakohastamine ja haldamise rollijaotus on paika panemata	1	Projekti käigus tuleb välja selgitada, kelle ülesandeks jääb väljatöötatavate veebilahenduste edasine töös hoidmine. Edasine töös hoidja peab eelarves planeerima lahenduste kestlikkuse tagamiseks vajalikud ressursid.
Programmi elluviimine viibib, toimingutega ei jõuta abikõlblikkuse perioodi jooksul valmis.	1	Kinnitada programm, leida projektijuht tegevuse koordineerimiseks ja programmi elluviimiseks. Tagada (ajaline, sisuline) järelvalve IT arendusprojektide üle ning juhtrühma järelvalve projekti üldise kulgemise üle.
Osaliste rohkuse tõttu kommunikatsioonihäired	2	Kokku leppida mõistete süsteem, vastutus, infokanalid.
Projekti kestuse tõttu tekib vajadus ümber järjestada vajadusi ja toiminguid	2	Olla valmis muudatusteks ning juhtrühmal valmistuda varakult otsuste tegemiseks. Juhtrühma töökord peab võimaldama operatiivset otsustusprotsessi.
Planeeritud hangete vaidlustamine, pakkujate vähesus – pakkujate madal kvaliteet	2	Hangete põhjalik sisuline planeerimine, sealhulgas peavad IT-alased hankedokumendid saama enne väljakuulutamist heakskiidu töörühmalt, juhtrühmalt ja informaatikakomisjonilt.
Programmi elluviimise kestel lahkuvad võtmeisikud nii tellijate kui elluviijate poolel	2	Tagada dokumentatsiooni tekkimise, uuendamise ja säilitamise järjepidevus (dokumenteerimise reeglistik, projekti kaustad/haldamise vahendid).
Tehtavad kulutused ei ole abikõlblikud ehk kooskõlas õigusaktides sätestatud nõuetega.	2	Eelkooskõlastada hangete läbiviimised ja sõlmitavad lepingud rakendusüksusega.

4. Programmi rakendamine

4.1 Rakendusasutus

Programmi rakendusasutus on Keskkonnaministeerium (edaspidi *rakendusasutus*).

4.2 Rakendusüksus

Rakendusüksuse ülesandeid täidab sihtasutus Keskkonnainvesteeringute Keskus (edaspidi *rakendusüksus*).

4.3 Programmi elluviija

Programmi viib ellu Keskkonnaministeeriumi analüüsi- ja planeerimisosakond (edaspidi *programmi elluviija*). Programmi juhib Keskkonnaministeeriumi koosseisuväline projektijuht.

4.4 Programmi elluviija õigused ja kohustused

Programmi elluviija on kohustatud programmi korrektselt ellu viima ning kasutama saadud toetust sihtotstarbe kohaselt. Kõik toetuse arvel hüvitatavad kulud peavad aitama kaasa programmi eesmärkide saavutamisele, olema programmi tegevusega otseselt seotud ja abikõlblikud.

Programmi elluviija on perioodi 2007–2013 struktuuritoetuse seaduse kohaselt võrdsustatud toetuse saajaga, mistõttu elluviija on kohustatud täitma selles seaduses sätestatud toetuse saaja kohustusi, sealhulgas:

- 4.4.1. esitama rakendusüksusele hankeplaani rakendusüksuse sätestatud vormil iga aasta 10. jaanuaril, 10. aprillil, 10. juunil ja 10. oktoobril;
- 4.4.2. elluviija esitab rakendusüksusele koopia projekti raames sõlmitud hankelepingust viivitamata pärast lepingu sõlmimist;
- 4.4.3. esitama rakendusüksusele nõutava teabe ja aruanded rakendusüksuse nimetatud tähtaegadel ja vormis ning samuti esitama rakendusüksusele esimesel nõudmisel programmiga seotud dokumendid;
- 4.4.4. teavitama viivitamata rakendusüksust programmiga seotud kavandatavatest muudatustest.

4.5 Programmi eelarve

- 4.5.1. Programmi kogueelarve on 1 533 879,56 eurot. Programmi rahastatakse 100% Euroopa Liidu Regionaalarengu Fondist.
- 4.5.2. Toetuse määr on 100% abikõlblikest kuludest.
- 4.5.3. Programmi detailse aastaelarve ja tegevuskava kinnitab keskkonnaminister käskkirjaga Iga aasta 5. jaanuariks.
- 4.5.4. 2011 aasta detailse aastaelarve ja tegevuskava kinnitab keskkonnaminister käskkirjaga kuu aja jooksul alates programmi kehtestamisest.

4.6 Programmi abikõlblikkuse periood

Programmi abikõlblikkuse periood algab 1. oktoobril 2010 ja lõpeb hiljemalt 31. detsembril 2015.

4.7 Abikõlblikud kulud

- 4.7.1. Abikõlblikud kulud on need projekti kulud, mis tehakse programmi ja projekti eesmärkide saavutamiseks vahetult punktis 3.4. nimetatud tegevuse käigus. Need kulud on järgmised:
 - 4.7.1.1. personali- ja üldkulud, sh projektijuhi personalikulud, mis on tehtud Vabariigi Valitsuse 31. jaanuari 2007. a määruse nr 26 „Perioodi 2007–2013 struktuuritoetuse kulude abikõlblikkuse või mitteabikõlblikkuse määramise tingimused ja kord“ (edaspidi *abikõlblikkuse määrus*) §-s 3 sätestatud tingimustel;
 - 4.7.1.2. õigusnõustamise tasud, notaritasud, tehnilise või finantseksperdiisi kulud ning raamatupidamis- või auditeerimiskulud, kui need on otseselt seotud punktis 3.4 nimetatud tegevusega ning on vajalikud selle ettevalmistamiseks või rakendamiseks;
 - 4.7.1.3. toetatava tegevuse käigus tehtavad analüüsid, arendused, testimised, juurutamine, koostamine, juhendmaterjalide koostamine; arendustööde kvaliteedi kontrolli eest hoolitseb järelevalveteenust pakkuv ettevõtte – toimub infosüsteemide arendajatega sõlmitud lepingu täitmise järelevalve, tehakse ettepanekuid sanktsioonide rakendamiseks/lepingu ülevaatamiseks, rakenduse ja dokumentatsiooni ajakohasuse jälgimiseks jms.

- 4.7.1.4 kontoritehnika ja mööbli ostmine abikõlblikkuse määruse § 8 lõikes 1 sätestatud tingimustel.
- 4.7.1.5 projekti tähistamise ja teavitamisega seotud kulud vastavalt Vabariigi Valitsuse 30.08.2007.a. määruse nr. 211 „Struktuuritoetuse andmisest ja kasutamisest teavitamise, selle avalikustamise ning toetusest rahastatud objektide tähistamise ja Euroopa Liidu osalusele viitamise tingimused ja kord”.
- 4.7.2 Abikõlblikud kulud peavad olema põhjendatud, mõistlikud ja projekti elluviimiseks vajalikud ning tehtud projekti abikõlblikkuse perioodil.
- 4.7.3 Abikõlblikud ei ole kulud, mis on abikõlblikkuse määruses nimetatud mitteabikõlblikeks.

4.8 Toetuse väljamaksete tegemise tingimused ja kord

Toetuse maksmise kord on järgmine:

- 4.8.1 toetus makstakse välja perioodi 2007–2013 struktuuritoetuste seaduse § 23 lõike 4 alusel kehtestatud määruse (edaspidi *toetuse väljamaksmise määrus*) kohaselt;
- 4.8.2 programmi elluviija võib taotleda väljamaksete tegemist ettemaksena, vastavalt toetuse väljamaksmise määruse §-le 9¹;
- 4.8.3 enne kuludokumentide tasumist, tingimusel, et omafinantseering on tasutud, võib toetuse väljamaksete teha töövõtjale;
- 4.8.4 väljamaksete taotlusele lisatakse järgmised dokumendid:
 - 4.8.4.1 hanke korraldamist tõendavad dokumendid ning asjakohased lepingud;
 - 4.8.4.2 kuludokumentide nimekiri;
 - 4.8.4.3 kuludokumendid toetuse väljamaksmise määruse mõistes, millele lisatakse osutatud teenuse või tehtud töö või tarnitud kauba üleandmist ja vastuvõtmist tõendava dokumendi koopia;
 - 4.8.4.4 kulu tasumist tõendav dokument;
 - 4.8.4.5 projekti kulude raamatupidamises kajastamist tõendavad dokumendid;
- 4.8.5 programmi elluviija esitab toetuse väljamaksete taotluse rakendusüksuse kehtestatud vormil koos nõutavate lisadokumentidega;
- 4.8.6 rakendusüksus kontrollib 30 tööpäeva jooksul esitatud väljamaksete taotluse ja sellele lisatud dokumentide nõuetele vastavust, kulude abikõlblikkust ning vastavust programmile. Puuduste avastamise korral määrab rakendusüksus tähtaja nende kõrvaldamiseks. Menetlusaeg pikeneb aja võrra, mis kulub programmi elluviijal puuduste kõrvaldamiseks;
- 4.8.7 viimane väljamaksetaotlus esitatakse koos programmi lõpparuandega või pärast programmi lõpparuande esitamist. Viimane väljamaksete tehakse pärast seda, kui rakendusüksus on programmi lõpparuande heaks kiitnud. Viimane väljamaksete tehakse tasutud kuludokumentide alusel;
- 4.8.8 rakendusüksus võib teha toetuse maksmisest osalise või täieliku keeldumise otsuse juhul, kui:
 - 4.8.8.1 esitatud väljamaksetaotlus või kuludokumendid ei vasta nõuetele;
 - 4.8.8.2 toetust taotletakse mitteabikõlblike kulude katteks;
 - 4.8.8.3 programmi elluviija ei ole puudusi määratud tähtajaks kõrvaldanud;
- 4.8.9 rakendusüksus saadab punktis 4.8.8 nimetatud otsuse programmi elluviijale kirjalikult 30 tööpäeva jooksul toetuse väljamaksetaotluse esitamisest arvates;
- 4.8.10 Programmi elluviija peab esitama toetuse väljamaksmise prognoosi iga kalendrikuu kohta hiljemalt sellele eelneva kalendrikuu 10. kuupäevaks.

4.8.11 Personalikulude väljamaksmiseks esitab elluviiija väljamaksetaotluse üks kord kvartalis. Väljamaksetaotlus peab sisaldama brutopalka ning tööandja makse. Töötasu ja sellega seotud maksud peavad olema tasutud ka tõendatud dokumentidega.

4.9 Aruandluse kord

4.9.1 Programmi elluviiija esitab toetuse kasutamise kohta aruanded vastavalt perioodi 2007–2013 struktuuritoetuse seaduse § 24 lõike 4 alusel kehtestatud korrale.

4.9.2 Programmi elluviiija esitab rakendusüksusele vormikohase aruandluse vastavalt keskkonnaministri kehtestatud korrale.

4.10 Programmi muutmise tingimused

4.10.1 Programmi aastaeelarvet võib programmi elluviiija ilma programmi muutmise taotlust esitamata muuta kuni 15% ulatuses, kui seejuures ei muutu programmi kogueelarve. Seejuures peab programmi elluviiija rakendusüksust eelnevalt muudatusest ja selle põhjendatusest teavitama.

4.10.2 Kui programmi elluviiija soovib programmi muuta suuremas ulatuses kui punktis 4.10.1 nimetatud, siis peab programmi elluviiija esitama rakendusüksusele muutmise põhjendatud taotluse. Rakendusüksus hindab taotluse põhjendatust ja teeb vajaduse korral rakendusasutusele ettepaneku programmi muutmiseks.